

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U002923

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 29-06-2026

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ №254-с від 04.09.2026, виданий Харківською державною академією культури

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Василенко Олександр Сергійович

2. Oleksandr S. Vasylenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9507-7884

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Музичне мистецтво

Дата захисту: 07-08-2026

Спеціальність за освітою: Музичне мистецтво

Місце роботи здобувача: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 15009

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.01

Тема дисертації:

1. Жанр концерту для баяна (акордеона) з оркестром у світовому музичному просторі кінця XX – початку XXI століть
2. The genre of the concert for bayan (accordion) and orchestra in the world music space of the late 20th – early 21st centuries

Реферат/анотація:

1. Дисертацію присвячено визначенню специфіки та основних тенденцій розвитку жанру концерту для баяна (акордеона) з оркестром у світовому музичному мистецтві кінця XX – початку XXI ст. Актуальність обраної теми дослідження обумовлена суттєвою активізацією сучасного розвитку жанру концерту для баяна (акордеона) з оркестром та значущістю його художніх здобутків у світовому музичному мистецтві кінця XX – початку XXI ст., важливістю музикознавчого осягнення специфіки цього жанру та сучасних тенденцій його розвитку в творчості митців різних країн, а також практичною недослідженістю даної проблематики в українській музикології. Мета дослідження – концептуалізувати жанр концерту для баяна (акордеона) з оркестром та визначити специфіку та основні тенденції його розвитку у світовому музичному просторі кінця XX п початку XXI століть. Об'єктом дослідження є світове музичне мистецтво кінця XX п початку XXI століть. Предмет дослідження – специфіка розвитку жанру концерту для баяна (акордеона) з оркестром у світовому

музичному просторі кінця XX – початку XXI століть. Загальним підсумком дисертації є концептуалізація жанру концерту для баяна (акордеона) з оркестром і визначення специфіки та основних тенденцій його розвитку у світовому музичному мистецтві кінця XX п початку XXI століть. Результати проведеного дисертаційного дослідження доводять, що його мета – концептуалізувати жанр концерту для баяна (акордеона) з оркестром та визначити специфіку та основні тенденції його розвитку у світовому музичному просторі кінця XX п початку XXI століть – є досягнутою, а усі поставлені завдання – виконаними. Сутність даної концепції становлять такі положення. Розкрито характер інтерпретації жанру інструментального концерту у дзеркалі української музикознавчої думки. Окреслено основні семантичні домінанти та атрибутивні ознаки жанру концерту та надано їх загальну характеристику. Розкрито характер інтерпретації базових для даного жанру категорій концертності, концертнування, солірування, діалогу, гри в наукових розвідках українських музикознавців. Охарактеризовано комунікативну специфіку концертнування з оркестром та специфіку ансамблевої взаємодії соліста й оркестру в концерті. Висвітлено типологічні класифікації інструментального концерту та визначено його провідні жанрові моделі. Підкреслено, що запроваджений аналіз проблемного поля сучасної української музикології, пов'язаного з осягненням жанрової специфіки та типології інструментального концерту, дозволив окреслити як загальноновизнані іманентні ознаки цього жанру, так і розмаїття існуючих авторських концепцій у даній дослідницькій царині. Окреслено рівень репрезентації жанру концерту для баяна (акордеона) з оркестром у світовому науковому дискурсі. Зазначено, що провідні змістовні напрями існуючих наукових розвідок стосовно цієї проблематики пов'язані із висвітленням: 1) культурно-історичних аспектів становлення та розвитку досліджуваного жанру в контексті баянно-акордеонного мистецтва; 2) аналітичних та систематичних аспектів творчості окремих композиторів і виконавців, чий мистецький доробок пов'язаний зі зверненням до концерту для баяна чи акордеона (зокрема аналізом конкретних творів даного жанру); 3) жанрової специфіки концерту для баяна (акордеона) та типологічної класифікації творів цього жанру. Відмічено, що в сучасному науковому дискурсі здебільшого представлені напрями, пов'язані з розкриттям ґенези та еволюції концерту для баяна (акордеона) в загальному контексті проблематики баянно-акордеонного мистецтва, а також із розглядом окремих творів у контексті творчості тих чи інших митців. Підкреслено, що аналіз характеру репрезентації жанру концерту для баяна (акордеона) в українському та світовому науковому дискурсі демонструє певний інтерес дослідників до цієї проблематики поряд із цілковитою невивченістю багатьох основоположних аспектів екзистенції даного жанру. Висвітлено органологічні та термінологічні детермінанти визначення баяна та акордеона. Підкреслено, що принципово важливим аспектом дослідження проблематики баянного (акордеонного) концерту є конкретизація термінологічного апарату, пов'язаного з існуючими відмінностями у використанні понять баян та акордеон у вітчизняній та зарубіжній музичних традиціях.

2. The thesis is devoted to defining the specifics and main trends in the development of the accordion concerto genre with orchestra in the world music art of the late 20th and early 21st centuries. The relevance of the chosen research topic is due to the significant intensification of the modern development of the genre of concerto for bayan (accordion) with orchestra and the significance of its artistic achievements in world musical art of the late 20th - early 21st centuries, the importance of musicological understanding of the specifics of this genre and modern trends in its development in the work of artists from different countries, as well as the practical lack of research on this issue in Ukrainian musicology. The purpose of the study is to conceptualize the genre of concerto for bayan (accordion) with orchestra and determine the specifics and main trends of its development in the world musical space of the late 20th п early 21st centuries. The object of research is world musical art of the late 20th п early 21st centuries. The subject of the study is the specifics of the development of the genre of concerto for bayan (accordion) with orchestra in the world musical space of the late 20th and early 21st centuries. The general conclusion of the thesis is the conceptualization of the genre of concerto for bayan (accordion) with orchestra and the determination of the specifics and main trends of its development in world musical art of the late 20th п early 21st centuries. The results of the thesis research prove that its goal п to conceptualize the genre of the concerto for bayan (accordion) with orchestra and determine the specifics and main trends of its development in the world musical space of the late 20th п early 21st centuries п has been achieved, and all the tasks set have been completed.

The essence of this concept is the following provisions. The nature of the interpretation of the instrumental concerto genre in the mirror of Ukrainian musicological thought is revealed. The main semantic dominants and attributive features of the concert genre are outlined and their general characteristics are given. The nature of the interpretation of the basic categories of concertity, concertation, soloing, dialogue, and playing for this genre in the scientific research of Ukrainian musicologists is revealed. The communicative specificity of concertation with an orchestra and the specificity of the ensemble interaction of the soloist and the orchestra in a concerto are characterized. The typological classifications of the instrumental concerto are highlighted and its leading genre models are identified. It is emphasized that the introduced analysis of the problem field of modern Ukrainian musicology, associated with the comprehension of the genre specificity and typology of the instrumental concerto, allowed to outline both the generally recognized immanent features of this genre and the variety of existing authorial concepts in this research area. The level of representation of the genre of concerto for bayan (accordion) with orchestra in the world scientific discourse is outlined. It is noted that the leading substantive directions of existing scientific research on this issue are primarily related to the coverage of: 1) cultural and historical aspects of the formation and development of the studied genre in the context of bayan-accordion art; 2) analytical and systematic aspects of the work of individual composers and performers whose artistic achievements are associated with the appeal to the concerto for bayan or accordion (in particular, the analysis of specific works of this genre); 3) the genre specificity of the concerto for bayan (accordion) and the typological classification of works of this genre. It is noted that in the modern scientific discourse, the directions related to the coverage of the genesis and evolution of the concerto for bayan (accordion) in the general context of the problematics of bayan-accordion art, as well as the consideration of individual works in the context of the work of certain artists, are mostly presented. It is emphasized that the analysis of the nature of the representation of the genre of the concerto for bayan (accordion) in the Ukrainian and world scientific discourse demonstrates a certain interest of researchers in this issue, along with the complete lack of study of many fundamental aspects of the existence of this genre. The organological and terminological determinants of the definition of bayan and accordion are highlighted. It is emphasized that a fundamentally important aspect of the study of the problems of bayan (accordion) concerto is the specification of the terminological apparatus associated with the existing differences in the use of the concepts bayan and accordion in Ukrainian and foreign musical traditions.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Василенко О. Тенденції розвитку жанру концерту для баяна з оркестром у світовому музичному мистецтві кінця XX – початку XXI століть // Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчених Дрогобицького держ. пед. ун-ту імені Івана Франка. 2023. Вип. 65. Т. 1. С. 62-69. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/65-1-10>
- Василенко О. Втілення неоромантичної стилістики в концерті для двох баянів з оркестром Петера Махайдіка // Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчених Дрогобицького держ. пед. ун-ту імені Івана Франка. 2024. Вип. 76. Т. 1. С. 70-76. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/76-1-12>
- Василенко О. Концерт «Zenith» для баяна з оркестром Енріко Блатті в контексті провідних тенденцій розвитку сучасного баянно-акордеонного мистецтва // Мистецтвознавчі та культурологічні студії (Fine Art and Culture Studies) : науковий журнал. 2024. Вип. 3. С. 3-10. DOI: <https://doi.org/10.32782/facs-2024-3-1>

- Василенко О. Сонорна техніка композиції та її прояви в концерті для двох баянів та струнного оркестру Анни Сови // Мистецтвознавчі та культурологічні студії. (Fine Art and Culture Studies) : науковий журнал. 2024. Вип. 5. С. 3-11. DOI: <https://doi.org/10.32782/facs-2024-5-1>
- Василенко О. С. Творчість Сампо Хаапамякі в контексті розвитку жанру концерту для чвертьтонового баяна з оркестром // Слобожанські мистецькі студії : науковий журнал. 2024. № 3. С. 40-46. DOI: <https://doi.org/10.32782/art/2024.3.7>
- Василенко О. С. Специфіка ансамблевого діалогу в подвійному концерті для баяна та гітари зі струнним оркестром Паоло Уголетті // Музикознавча думка Дніпропетровщини : зб. наук. ст. 2024. № 27 (2). С. 200-213. DOI: <https://doi.org/10.33287/222453>
- Василенко О. С. Концерт «Anomal dances» для чвертьтонового баяна з оркестром Юкка Тіенсуу: семантичні та жанрово-стильові аспекти інтерпретації // Слобожанські мистецькі студії : науковий журнал. 2025. № 1. С. 30-36. DOI: <https://doi.org/10.32782/art/2025.1.6>
- Василенко О. С. Концерт «Gegen. Stand» для баяна з оркестром Петера Махайдіка в контексті розвитку жанру в словацькій музиці кінця XX – початку XXI століть // Південноукраїнські мистецькі студії : науковий журнал. 2025. Вип. 1 (2025). С. 62-68. DOI: <https://doi.org/10.24195/artstudies.2025-1.11>
- Василенко О. С. Жанрова стилістика концерту для баяна та чвертьтонового баяна з камерним оркестром Йоахіма Ф. В. Шнайдера // Південноукраїнські мистецькі студії : науковий журнал. 2025. Вип. 2. С. 49-55. DOI: <https://doi.org/10.24195/artstudies.2025-2.8>
- Василенко О. С. «Opale concerto» для баяна зі струнним оркестром Р. Гальяно як явище сучасного французького музичного мистецтва // Музикознавча думка Дніпропетровщини : зб. наук. ст. 2025. № 28 (1). С. 145-161. DOI: <https://doi.org/10.33287/222482>
- Василенко О. Художньо-стильові пошуки сучасних азійських композиторів у жанрі концерту для баяна з оркестром // Культурні та мистецькі студії XXI століття: науково-практичне партнерство : матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. / М-во культ. України та інформ. політики ; Нац. акад. кер. кадрів культ. і мистец. (Київ, 10 листоп. 2022 р.). Київ : НАКККиМ, 2022. С. 183-184.
- Василенко О. Жанрова стилістика баянно-акордеонної творчості П. Макконена // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф. (17-18 листопада 2022 р.) / під ред. доц. Н. Рябухи та ін. Харків : ХДАК, 2022. С. 348-349.
- Василенко О. Трансформації жанру концерту для баяна з оркестром у творчості композиторів початку XXI ст. // Культура та інформаційне суспільство XXI ст. : матеріали міжнар. наук. конф., 20-21 квіт. 2023 р. Харків : ХДАК, 2023. С. 340-341.
- Василенко О. Особливості композиторського письма в концерті для баяна з оркестром «Spiriti» Ю. Тіенсуу // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф. (22-23 листоп. 2023 р.). Харків : ХДАК, 2023. С. 147-148.
- Василенко О. Неофольклорна стилістика та її відображення в «Концерті для чвертьтонового баяна з оркестром № 1» Суне Кьольстера // Культура та інформаційне суспільство XXI століття : матеріали міжнар. наук.-теор. конф. молодих учених, м. Харків, 18-19 квіт. 2024 р. Харків, 2024. С. 225-227.
- Василенко О. С. Модуси гри та діалогу в концерті для баяна з оркестром Кшиштофа Пендерецького // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф. (м. Харків, 21-22 листоп. 2024 р.). Харків, 2024. С. 191-193.
- Василенко О. Концерт для баяна зі струнним оркестром Аллана Джилліленда: жанрово-стильові аспекти // Культура та інформаційне суспільство XXI століття : матеріали міжнар. наук. конф. молодих учених (м. Харків, 17-18 квіт. 2025 р.). Харків, 2025. С. 34-37.
- Василенко О. Концерт «Double act» для шена та баяна з оркестром Донхуна Шіна як феномен сучасного азійського баянно-акордеонного мистецтва // Народно-інструментальне мистецтво Слобожанщини в музичній культурі України: історія, традиції, сьогодення : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 5-6 листоп. 2025 р.). Харків, 2026. С. 47-52.

- Василенко О. Специфіка втілення естрадно-джазової стилістики в «Concertino rithmico» І. Гайдена // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф. (м. Харків, 20–21 листоп. 2025 р.). Харків, 2025. С. 190–191.
- Василенко О. Концерт № 2 мі мінор Ентоні Галла-Ріні в контексті розвитку концертного жанру в баянно-акордеонному мистецтві США // Культура та інформаційне суспільство XXI століття : матеріали міжнар. наук. конф. молодих учених (м. Харків, 16–17 квіт. 2026 р.). Харків, 2026. Ч. 1. С. 285–286.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0109U000511

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Польська Ірина Іллівна

2. Iryna Polska

Кваліфікація: д. мист., професор, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3546-5900

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Черноіваненко Алла Дмитрівна

2. Alla D. Chernoiivanenko

Кваліфікація: д. мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8413-6172

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової

Код за ЄДРПОУ: 02214254

Місцезнаходження: вул. Новосельського, Одеса, 65023, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та стратегічних комунікацій України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Калашник Марія Павлівна

2. Mariia Kalashnyk

Кваліфікація: д. мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6432-2776

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Щепакін Василь Михайлович

2. Vasyl Shcherakin

Кваліфікація: д. мист., професор, 26.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7616-9687

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ніколенко Роксана Вікторівна

2. Roksana Nikolenko

Кваліфікація: д.філософ, 025

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4538-2095

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Коновалова Ірина Юріївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Коновалова Ірина Юріївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Заклінська Юлія Михайлівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна